

DÉLVIDÉK

Verseczi társadalmi és közművelődési vegyes tartalmú hetilap.

Szerkesztőségi iroda: Versecz, laktanya-utca 1054. szám — ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden küldemény és levelezés. A szerkesztőség számára a levelek és egyéb írásbeli közlemények különben özv. Kirchner-né felvételi és rendelési irodájában (az Andrássy-sétány és iskola-utca sarkán lévő Kádics-féle házban) is átvételnek.
Előfizetési díj: Negyedévre 1 frt. 25 kr. — Félévre 2 frt. 10 kr. — Egész évre 5 frt.

Egyes szám ára 10 kr.

Felelős szerkesztő: **Perjéssy Lajos**

Kiadó-hivatal: Kirchner-féle könyvnyomda Verseczen — ide intézendők a kiadó-hivatalt illető előfizetések, hirdetések és felszólamlások.

Hirdetési díj: A hirdetésekért járó díj legutóbbasban számítottatik. — Bélyegdíj minden beiktatásért 30 kr. — A nyilvántartásban egy sor 10 kr. — A hirdetésekért kérjük pénteken délig beküldeni.

2. évfolyam.

Vasárnap 1893. évi január 29-én.

5. szám.

Versecz város népoktatásügye.

Mártonfy Márton, Temes megye kir. tanfelügyelője Versecz t. h. j. felruházott város népoktatási intézeteinek 1892-ik évi állapotáról a következő jelentést terjesztette a közigazgatási bizottság elé:

I. A tankötelesek és tényleg iskolába járók.

A tankötelesek száma 2808, akik közt volt kor és nem szerint 6—12 éves fiú 1202, leány 1169, összesen 2271 13—15 éves fiú 249, leány 188, összesen 437.

A tankötelesek közt volt vallás szerint: római-katolikus 1768, gör.-keleti 908, helvét hit. ev. 4, ágost. ev. 29, izraelita 105, unitár. 2.

Versecz városában minden ezer lakosra 140 tanköteles esik.

A tankötelesek száma az 1891-edik évihez viszonyítva ismét csökkent 577 el, a mi részben annak tulajdonítható, hogy az összeírás a lefolyt évben sem eszközöltetett kellő fontossággal.

Meg kell azonban jegyeznem, hogy ezt a számadatot sem tartom teljesen megbízhatónak, s éppen azért a legközelebbi bizottsági ülésen egy külön utasítást leszek bátor előterjeszteni, mely a legújabb miniszteri rendelet alapján kellő utbaigazítást fog nyújtani a tankötelesek összeírásának pontos keresztülvételére.

A tényleg iskolába járók főösszege 3385, a kik közül elemi népiskolába járt 1336 fiú és 1152 leány, összesen 2488, ismétlő iskolába 97 fiú, iparostanoncz iskolába 450 fiú, polgári leányiskolába 176 leány, középtanodába 133 fiú.

Vallás szerint az iskolázók száma a következő volt: római-kath. 261, gör.-kath. 10, gör.-keleti 1128, helvét. hitv. ev. 10, ágost. ev. 37, izraelita 139.

Nem iskolázott 100 fiú és 147 leány, összesen 247.

Ezen statisztikai adatokból kitűnik, hogy az iskolázási állapot némileg csökkent, mert míg az előző évben 208 tanköteles nem iskolázott, addig a múlt évben 247 nem járt iskolába.

Meg kell azonban jegyeznem, hogy az iskolát nem látogatók nagyobb kontingensét az ismétlő iskolára kötelezték adják s e szerint a mindennapi iskolázásról csak dicsőretekkel szólnak.

A tanítási idő Versecz város összes népoktatási intézeteiben tíz hónapra terjedt s így az iskolázók igen kevés kivétellel tíz hónapig részesültek oktatásban.

II. Az iskolákról.

Versecz törv. jogu város területén a népoktatási tanintézetek összes száma 11, melyek között községi 6, felekezeti 2, magánjellegű 3.

Fokozatra nézve: elemi 8, polgári leányiskola 1, iparos tanoncziskola 1, alsó fokú kereskedelmi 1.

A gyermekek minden iskolában nem szerint elkülönítve oktattattak.

III. A tanítókról.

Verseczen a tanítók összes száma 54. Ezek valamennyiének meg van a törvényszerű képzése. — A tanítók közt volt 48 rendes és 6 segédtanító; nem szerint 27 férfi és 27 tanítónő.

A lefolyt évben a községi iskolai tanítók közül nyugalomba lépett Neustadt Vilmos, kinek helyét Stumber Antal foglalta el.

IV. Az iskolák fejlődése.

Múlt évi jelentésemben nyomatékosan kiemelttem, hogy az 1891-dik év maradandó emlékü lesz a verseczi községi iskolák történetében.

Ugyanis a jelzett évben vette kezdetét a magyar nyelvnek intenzívebb módon való tanítása a községi iskolában s az első osztályban már a magyar nyelv tételét az oktatás közévév.

A lefolyt évben fokozatosan a második osztály tanítás nyelve is magyar lett s így két év múlva elérjük azt, hogy Verseczen a községi iskola tannyelve mindenütt a magyar lesz.

Bizonnyára nagy vívmány ez Versecz városában s annál dicsérendőbb, minél jobban megbizonyosodunk arról, hogy a magyar nyelv el-sajátítása mellett a gyermekek nem foszthatnak meg az anyanyelvüktől, s e változás azért is dicséretes, mert a tanulók könyvedén sajátítván

el a magyar nyelvet, a törvény által előírt tananyagot teljesen megtanulják.

Iskolalátogatásaim alkalmával különös súlyt fektettem arra, hogy közvetlenül tapasztalat után mondhassak az eredményről ítéletet.

Teszem azt ehelyütt, hol legjobban tudják méltányolni az iskola áldás munkásságát.

Valóban Versecz város közigazgatási bizottsága és törvényhatósági közgyűlése az iskolák iránti meleg érdeklődésének már is annyi kimagasló jelet adta, hogy utánzásra méltó példaként állítható fel e város hazafias közönsége a vegyesajku lakosokkal bíró városok előtt. A hazafias tettek egész sorozata dicsőretek mutatnak rá Versecz város közönségére, mely minden erkölcsi erejét szenteli az iskolágynek és semmi anyagi áldozatot sem tart soknak az iskola fejlesztése érdekében.

Es itt helyén valónak tartom feljegyezni Versecz város törvényhatósági közgyűlése 1892. évi február hó 27-én hozott határozatát, mely a nekem kézbesített jegyzőkönyv szerint következőleg szól:

„Felolvasatott Temes vármegye tanfelügyelőjének Versecz város népoktatási ügyének 1891. évi állapotáról szóló, a közg. bizottsághoz beterjesztett, innen pedig a város törvényhatósági bizottságához áttett jelentése.

Rottler Ferencz t. h. tag kiemelve, hogy ezúttal illetékes helyről van alkalmunk hallani, hogy népoktatási ügyünk előmozdítása céljából hozott áldozataink nem voltak siker nélküliek s hogy az elénk kitűzött cél eléréséhez mindinkább közeledünk s hogy az eddigi eredmény csakis a tanfelügyelő úr különös figyelmének és gondoskodásának köszönhető szólok indítványára:

A felolvasott tanfelügyelői jelentés egyhangulag öröndetes tudomásul vétetvén, Mártonfy Márton, kir. tanfelügyelő úrnak népoktatási ügyünk előmozdítása körül tanúsított különös figyelmeért és gondoskodásáért jegyzőkönyvi köszönet szavaztatik.

Mely határozatról tanfelügyelő úr értesítendő oly megkereséssel, hogy népokt. ügyünket jövőben is különös figyelemmel méltatni sziveskedjék.“

El ne felejts! . . .

(Malvinhoz.)

El ne felejts, ha a biboros hajnal
Kelti szeliden az ifju napot,
El ne felejts majd ha a világra
Szemfödület bús éj lerakott.
Hogyha örülsz, — élve s gyönyörökben,
Hogyha merengsz a ligetnek ölében
Hallga! — Nem hallod? — A lomb is susogja;
El ne felejts! — Ah el ne felejts!

El ne felejts, ha írgy a sorsom,
S töléd ah messze, de messze ragad;
El ne felejts, ha a bánat — a gyászom
Végre megöl és e szív ha szakad,
Jusson eszedbe, hogy a mi megölte,
Az te valál: gyötrelme, szerelme!
Hallga! — A szíved még se susogja?
El ne felejts! — Ah el ne felejts!

El ne felejts, ha ott lenn a földben,
Végre lenyugszom a béke ölén;
El ne felejts, ha siromon egyszer
Arva ibolyka borulna fölém.
S hogyha szeliden esengve a lelkem
Átölel angyalom álmod ölében,
Hallga! — Nem hallod? — Esengve susogja:
El ne felejts! — Ah el ne felejts!

Petike.

Tárca.

Pár kiszakasztott levél az „Innen-onnan“-ból.

XXX.

Írta Perjéssy Lajos.

A nagytiszteletű úr éppen a köpűket emelgette, tollseprével dolgozott, tisztogatott a tágas, s képes lapokból kivágott illusztrációkkal telis tele ragasztott méhesben — (úgy öszfelé, legkedvesebb mulató helyén) — midőn komoly arccal nyitott be hozzá Cséke igazgató tanító úr.

Nagytiszteletű uram. Pár, igen komoly szavam volna hozzá!

— Mi a kö? Talán bizony viszik a kis Katiczát? A násznagyság? Nagyon szivesen édes öregem!

— Ha a jó Isten majd úgy rendel, a legnagyobb köszönettel veszem, . . . de más, különösebb, bajosabb dologban kérem tanácsodat.

— Talán horsot tört az orrod alá a királyi tanácsos, az „a b e“-ék miatt?

— Dehogy, tört! Nagy emberem lett ő nekem, — hanem olyan dologról akarok veled beszélni, a mi titeket sokkal jobban, mélyebben érdekelhet mint engem. A kis Huszár! akarok beszélni.

A nagytiszteletű úr nagyot nézett, de szinte megrendül, mikor imigyen folytatta Cséke uram:

— Tudom ám, hogy ki az édes anyja!

Eddig nem szóltam, mert láttam mennyire szeretik, s szinte elfeledték, hogy nem a ti véretek-ből való vér, hogy szinte féltetek attól, hogy valaha, valaki jelentkezik, a ki több jogot formál hozzá — de most már kötelességem, hogy beszéljek, Nagyon jól ismerem az édes anyját!

— Pár pillanattal ezelőtt beszéltem veled. Zokogva borult le előttem és kért, hogy hallgassak, hogy ne öljem meg, — (olyanféle éppenséggel nem volt az eszemben), de, mintha édes apja volnék, lelkére beszéltem s végre belenyugodott, hogy tudj meg te is mindent.

— „A tanítókisasszony! — susogta inkább, mint mondta a nagytiszteletű úr!

— Úgy van! Ó a kis leány anyja. Tudtam én azt már régebben, de mindamellét úgy meg szerettem, mintha saját leányom lett volna.

— Te prédikálod édes papom, „hogy szabad az Isten mindnyájukkal“. — Ámbátor én vagyok az öregebb, de te vagy az okosabb, most azután te beszélj, te tégy és cselekedjél.

A két öreg azután jó darab ideig csak hallgatott. Azt nézték, mint jönnek, egymásután sorjába, a sárga virággal megrakodott munkás méhek, mint igyekeznek eltakarítani egy egy elhullott társuk tetemeit; — mint igyekeznek menekülni az othonából előbb kivert kaszópók; — s a csendes egyenletes zsongás, hallgatása meghozta az öregek érett megfontolását.

(Folytatása következik)

Ime, így hangzott Versecz város közönségének határozata akkor, mikor arról tettem jelentést, hogy a magyar nyelvnek, mint tanítási nyelvnek alkalmazása által valóban dicséretes eredmény érte el.

Távol állott tőlem a gondolat is, hogy a jegyzőkönyv közlése által a magam dicsőségét hirdessem, mert magam érzem legjobban, hogy én legfőképpen az utjelző oszlop szerepére volnék kárhóztatva, mely csak mutatja, hogy merre vezet az út, de önmaga mindig helyben marad, — ha Versecz város közönsége és községi iskoláinak tanítósa nem indult volna el az általam jónak és helyesnek mutatott úton.

A dicséret és dicsőség egész teljét őszinte tisztelettel és szeretettel háritom vissza a hazafias város közönsége és községi tanítósa; magamnak pedig megtartom azt a megnyugtató jutalmat, melyet az a tudat kelt bennem, hogy Verseczen rövid idő alatt az oktatásügy s főleg a magyar nyelv terjedése nagy lépést tett előre.

Megújítom elismerésemet különösen a belvárosi községi fiúiskola és a miasszonyunkról nevezett iskolánövérnek vezetése alatt álló községi leányiskolák tanítói karára nézve, a kikről a lefolyt évben is azt a tapasztalatot szerezttem, hogy tudnak is, akarnak is minden irányban sikert biztosítani.

Dicsérettel kell megemlékezni az újabban alakult polgári leányiskoláról, mely oktatás és nevelés tekintetében mintaszerű s mely iskola kellő biztosítékot nyújthat Versecz város közönségének és vidékének arra nézve, hogy leánygyermekük nevelés oktatása ezen intézetben a leghelyesebb módon vezetettik.

Azzal az őszinte nyíltsággal, melylyel a tapasztalt helyes dolgokat kiemelttem, tartozom Versecz város közönségének akkor is, midőn esetleg a fogyatkozásokra is rámutatok.

Pedig ilyen hiányokra is rá kell mutatnom, ha azt akarjuk, hogy Versecz város összes iskolai ügyei oly lendületet nyerjenek, minőt a községi iskolák eddig elértek.

Nem elítélés tehát az, amit a verseczi szerb tannyelvű elemi iskolákról mondandó vagyok, hanem az egyszerűen áthatott lelkesedés nyilvánulása, mely hiszem meg fogja találni az utat azon intéző körökhöz, akik hivatva vannak ezen iskolák fejlesztésére.

A lefolyt évben meglátogatván a verseczi gör.-kel. szerb iskolákat, sajnos tapasztaltam, hogy ezen iskolák épületei közül több nemcsak nem felel meg a kívánalomnak, hanem egyeseket orvosrendőri szemzontból is be kellene záratni. Igaz ugyan, hogy arról is értesültem, miszerint tervben van megfelelő iskolaépületek felállítására, de ez által csak részben lesz segítve a fogyatékoság.

Ha súlyt akarunk arra fektetni, hogy ezen iskolák fejlődése lépést tartson a községi iskolákkal, akkor gyökeres reformra van szükség. A közvetlen felügyelet gyakorlását helyesen kell alkalmazni, a tantervet az állam által kiadott utasítások mintájára kell megállapítani, az iskola jellegét precízíteni és magyar nyelv oktatásának sikerét biztosítani.

Igaz ugyan, hogy találtam egyes osztályokat, a hol a tanítók és tanítónők a magyar nyelvben jártassággal bírnak s némi eredmény a magyar nyelv oktatásában is elérték; de találtam fölös számmal olyan tanítókat és tanítónőket, a kik a magyarban járatlanok s osztályaikban a nyelv tanítása kevés eredményt mutathat fel.

Azt hiszem, fel kell tennem Versecz város minden hazafias lakójáról — tartozék bármely nemzetiséghez s valláshoz, — hogy nem lehet rájuk nézve közönyös dolog az, vajjon gyermekeik tesznek-e kívánt előmenetelt a magyar nyelvben vagy nem?

Pedig a közgyűlés fennebb idézett egyhangu határozatából azt kell következtetnem, hogy a mit helyesnek és üdvösnek talált a tulajdonképeni községi iskolában, követelésre méltónak fogja tartani a város közös jóvedelméből fentartott s ez idő szerint még felekezeti jellegűnek tartott gör.-kel. szerb iskolában is.

Mert Verseczen úgy áll a dolog, hogy a város nem segélyképen nyújt bizonyos pénzoszszegyet a szerb iskola fentartásához, hanem annak egész fentartását — ideértve a személyi és dologi kiadásokat is — a város közös pénztárából fizeti.

A város tehát teljesít nagy kötelességeket s egyáltalában semmi befolyást sem gyakorol ezen iskola ügyeire.

Nem volt czélom egyáltalában felekezeti surlódást felidézni, mert hiszen előttem nem a jelleg adja meg az iskola becsét, hanem annak

belső értéke kölcsönöz fényt a jellegnek. Szívesen látom a felekezeti iskolát, ha jó s nem habozom kárhóztatni bármely iskolát, ha rossz.

Egyedüli czélom egyúttal csak az volt, hogy az irányadó körök érdeklődő figyelmét ezen iskolára is irányítsam, remélve azt, hogy szavam nem hangzik el a pusztában, s már a legközelebbi jövőben pezsgő élet kél a most még szunnyadó talajon.

És most, midőn jelentésemet bezárom, felhasználom a kedvező alkalmat arra, hogy a tekintetes közigazgatási bizottságnak halás köszönetemet nyilvánítsam azon hathatós támogatásért, melyben engem a multban részesített s egyben kérem, hogy jóindulatát továbbra is az ügy és személyem iránt megtartani sziveskedjék.

Kérem egyúttal a tek. bizottságot, hogy jelentésemet a közg. bizottság által a nm. miniszterelnök úrhoz felterjesztendő évi jelentéshez csatolni méltóztassék.

Kiváló tisztelettel maradtam Méltóságos főispán úrnak és a tekintetes közg. bizottságnak

Temesvárott, 1893. évi január hó 15-én.

készséges szolgáló

Mártonfy Márton,

Temes vármegye kir. tanfelügyelője.

Versecz és vidéke Társasköre

a mult vasárnap tartotta meg XX-ik évi rendes közgyűlését, melyen a megjelenésben akadályozott elnök mélt. báró Baich Milos, országgyűl. képviselő helyett, Weifert Károly, városi főjegyző elnökölt. Az egylet tagjai közül 36-an jelentek meg. Az elnöki megnyitó után Perjéssy Lajos, jegyző olvasta fel a választmány jelentését, mely is a következőképen hangzott:

„Versecz és vidéke társasköre“ jelen közgyűléssel fenállásának 20-ik évébe lépett, mivel az alapítók 1873. évi május hó 1-én néhai Heinrich Nándor, nagybirtokos elnöklete alatt tartott értekezleten fogadták el a már előzőleg megalapított alapszabályokat, melyek 1873. évi június hónapjában nyertek miniszteri jóváhagyást.

A jelen alkalommal, a 20-ik egyleti év kezdetén, érdekes lesz visszapillantani egyesületünk két évtizedes, viszontagságteles multjára.

Akkor, a midőn megalakult — elvitatlanul országos és városi politikai czélok hívták életre. Ellenlábása kívánt lenni a néhai polgári kaszinónak, mely a hetvenes évek vége felé, ha jó emlékezünk 1878-ban hosszú, kínos vegetálás után széfoszlott.

Abban az időben, midőn a híres pártviszályok dúltak városunkban, a Társaskör tagjai összejövetélülve, a viszonyok által szinte belekergetve, tevékeny részt vettek a város közügyeinek, s a pártoknak életében.

Szomorú s Versecz város történetében gyászos évek voltak azok. A vizályt eléggé megsínylette a Társaskör is, mely szabadtalan támadásoknak volt kitéve. — A nyolczvanas évek elején sokszor állott azon a ponton, hogy megsemmisül, de mindenkor akadt egy egy lelkes kis csapat, mely válságos helyzetéből kimentette.

Hogy Társaskörünk akkor teljesen el nem enyészett, abban legnagyobb érdeme volt első és 17 éven át általános tisztelet és szeretetben részesült elnökének, — néhai 6-moraviczai Heinrich Nándor, nagybirtokos úrnak, kinek emlékét özvegye által 1890. évi február 21-én a körnek ajándékozott arckép is megörökíti, ki egyletünket tetemes anyagi áldozatokkal legválságosabb helyzeteiben több alkalommal kisegítette és megmentette.

Társaskörünk első éveiről az egylet irattárában egyetlen akta sincs meg, midőn én az 1882-ik évben, mint a tagok bizalmából megválasztott jegyző a Társaskör hivatalnokai sorába léptem — egyetlen jegyzőkönyvet sem vehettem át, mert nem volt az előbbi évekről egyetlen írott sor sem. — 1877-ben, midőn az egyleti tagok sorába léptem, még volt valami kis silány könyvtár is, de az úgy elkallódott, hogy később, 5 év múlva, midőn 1882-ben kutattam utána, senki sem tudott számat adni arról, hogy hová lettek az egylet könyvei.

A felfordult városi viszonyok és körülmények a „Társaskör“ belkezelését is magukkal sodorták.

Mint az egyetlen írott és összevissza ragasztott emlék, (a régi időkből) ajánló könyvünk tanúsítja úgy, a hogy, lettenek volna Társaskörünknek

alapító tagjai is, kik a rendes 12 frt. évi tagdíjon felül egyszer s mindenkorra 12 frt. alapítási díjt fizettek. Hogy tényleg fizettek-e, arról nincs semmi felvilágosító irat. Ilyen alapító tagok lettek volna: Czveits György, Seitz Ede, Scheravicz Adolf, őrnagy, Périschits Miklós, Lazarovits Vazul, főispán, Vaszits Szvetozár stb. Ajánló könyvünk tanúsága szerint az alapító tagokon kívül 484 rendes tag vett részt Társaskörünkben, de mivel, mint az idén is történt, hogy a cyclusok aláírási iverin lévő tagok az ajánló könyvbe nem vezettek be, nagyon valószínűnek látszik, hogy 500 rendes tagnál több fordult meg 20 esztendei fenállása alatt.

A vendégek száma 432 s bizonyos büszkeséggel hivatkozhatunk arra, hogy körünkben oly egyének jelentek meg mint vendégek, mint pl. gf. Degeföld, Szeniczey Ödön, Kozma Sándor, Pejacsevics tbnok, gf. Csáki Tivadar, Ormos, főispán, Pokorny, tbnok stb.

Ebben az időben Társaskörünk nemcsak Versecz, hanem nagy viúke intelligenciájának is középpontja volt. — Helyiségeit több ízben megváltoztatta. — A Strach-féle házból a Rozmanitz-féle, majd a volt Lazarovits, — most Frisch-féle ház első emeletére költözködött át, e helyen volt legfényesebb helyisége, mivel egy szép táncsteremmel is rendelkezett, de éppen ez időben merült az anyagi zavarokba, mivel csupán a helyiségért több mint 500 frtot fizetett. — Ez időben vette Társaskörünk új, drága tekeasztalát, melyhez, hogy hozzájuthatott Seemayer János, polgármesterünk s mások nagylelkűsége tette csak lehetővé, kik váltóinkat egy-egy kegyesek voltak. — Az újabb igőben az egylet vagyoni viszonyai örvedetes módon rendezettek, melyben nem csekély érdeme van jelenlegi pénztárosunknak. — A mult egyleti év különösen válságos volt Társaskörünkre nézve, a mennyiben a régi tagok közül többen kimaradtak, mivel tény az, hogy a nyár folyamán a szerződésileg felfogadott vendéglős oly hanyagul járt el kötelessége teljesítésében, hogy körünk helyiségei heteken át nem voltak kitértítve, a hírlapok a legnagyobb rendtelenségben heverték szanaszét stb.

A választmány kezeit megkötötték a szerződés feltételei, de midőn azokat le tudta rázni magáról, energikus kézzel kezdte meg a javítás munkáját, s ma már elmondhatjuk, hogy a rend és tisztaság, valamint a kiszolgálás tekintetében alapos panaszra semmiféle ok sincs.

Az új cyclus kibocsátott aláírási iverin bejegyzett tagok száma már biztosítja Társaskörünk további fennmaradását, a választmány minden tőle telhetőt megtett, hogy a tagokat kielégítse; — s ezennel kérjük számúra a felmentvényt.

A választmány jelentése után Waldherr József, pénztáros terjesztette elő a számvizsgálók: Deák Alajos, Volits Sándor és Zoffmann János által megvizsgált és minden észrevétel nélkül jóváhagyott pénztári jelentést, melyből felemeljük a következő adatokat:

Bevétel: a mult évben 839 frt. 91 kr. Kiadás: 826 frt. 92 kr. Az egylet vagyona 1329 frt. 81 kr. A pénztárosnak a közgyűlés a felmentvényt megadta.

Ere Weifert Károly, városi főjegyző beadja a tisztikar és választmány lemondását, mely után meglehetősen izgatott hangulat következett. Többen, különösen azon tagok, kik a legújabb időben léptek be a kör tagjai közé — azt kívánták, hogy úgy a tisztviselők, mint a választmány tagjai — tiikos szavazat útján választassanak.

Bizonyos klkk, élén a pár nap előtt, pár szavattöbbséggel felvett V-ts nyomdászszal, a „Neue Werschetzer Zeitung“ szerkesztőjével — kinek nevezett lapját pár évvel ezelőtt a Társaskör helyiségéből a választmány kitiltotta — félre akarván vezetni tagokat — nyomtatott szavazó czédulákkal rukkolt elő.

A meglepetés nagy vala és általános, mert éppen oly tagokat akartak kibuktatni a Társaskör választmányából és tisztikarából, kik az egyletnek több mint egy évtized óta tagjai, s csodálatosképpen éppen azokat érte az új tagok ódiama, kik magyar nevekkel bírtak.

Az „újak“ klkkjének tagadhatatlanul ügyes és meglepő fellépése azonban csúfos kudarcot valott, mert dacára annak, hogy a régi tagok a meglepetésre nem számítván — nem jelentek meg teljes számmal (megtették volna, ha értesülnek a dolgról) a választási urnából mégis a következő tiszta került ki:

Elnök: Báró Baich Milos, országgyűl. képviselő, nagybirtokos. Igazgató: Weifert Károly, városi főjegyző. Jegyző: Perjéssy Lajos, főreáliskolai tanár. Pénztáros: Waldherr József, főreáliskolai tanár. Ügyész: Dr. Seemayer Károly.

Választmányi tagok: Bakalovits György, városi tanácsos, Bodó Lajos, főkapitány,

Dr. Fitz Sándor, városi főorvos, Dr. Froniusz Gusztáv, városi orvos, Greszler Gyula, evang. lelkész, Hatz Vilmos, földbirtokos, Henny Sebestyén, róm.-kath. prépost-plébános, Hemberger B., borkereskedő, dr. Kormos Béla, kir. közjegyző, Kehrér Béla, városi tanácsos, Kuna Jenő, ügyv., dr. Popovits Miklós, ügyv., Seemayer János, polgármester, Seemayer Béla, kir. albiró, Spaitz János, városi pénztári ellenőr, dr. Sidon Adolf, ker. főbíró, Truczsa Döme, kir. aljárásbíró, Weifert Károly, takarékpénztári igazgató, Volits Sándor, uy. járásbíró, Zoffmann János, ház- és földbirtokos.

Bizonyos szerencsétlen irányzat tehát egyelőre leveretett, de hogy régi Társaságunk az legyen, olyan legyen, a minőnek lennie kell, szükséges, hogy a tanult elem és intelligencia tömörüljön. Ne engedje kicsavarni kezéből a befolyást.

Ha csak sópánkodunk, de tenni, cselekedni restelünk, utóljára is mi fogjuk húzni a rövidet s akkor meg is fog semmisülni régi Társaságunk, melynek pedig bizony bizony szép érdemei is vannak.

Rudnai Nikolics Sándorné

szül. hodonyi Manasz Ágnes.

Versecz és Pancsova t. h. j. f. ruházott városok főispánját — Rudnai Nikolics Sándor főispán ő méltóságát és családját megrendítő csapás érte. A bálványozásig szeretett feleség, a legjobb anya, a legnemesebb szívű s magas állásában is mindenkihez kegyes és sokak által áldott nő Rudnai Nikolics Sándorné született hodonyi Manasz Ágnes ő méltósága élete 55-ik évében hosszú kinos szenvedés után f. hó 23-án reggeli 1/8 órakor elszenderült. — Kényörült rajta, megváltotta a kórágó hosszú kinos küzdelmeiből a halál, de eltávoztával mély gyászba borította mindazokat, kik szívük teljes melegével szerették és tisztelték. — Halálát a nagy kiterjedésű család tagjai közül első sorban gyermekei Ilona, Márta és Sándor, valamint hodonyi Manasz Viola úrhölgy gyászolják. — A haláleset híre már a korai délelőtti órákban gyorsan elterjedt a városban, s igaz mély részvétet keltett mindenfelé. A hivatalok, testületek, egyletek egymásután siettek, hogy megtört szívű főispánunk előtt benső részvétüknek kifejezést adjanak. A drága halott végtisztessége csütörtökön d. u. 3 órakor tartatott meg. Adáz hózivatar dult az utcákon, mindamellett a természetesen impozáns közönség jelent meg nem csak városunkból, hanem a közel és távoli vidékekről is. — Megjelent: báró Nikolics Fédor ő excellenciája, báró Baich Milos, Urményi Bernát, orsz. gyűl. képviselő, s a család többi tagjai. Pancsova törvényhatóságának és hivatalnokai karának kiküldöttei. A verseczen lévő összes állami, megyei, városi hivatalok, az összes egyesületek képviselői. A községi főreáliskola tanári testülete az ifjúsággal, kik menetben közvetlen a halottas kocsin előtt sorakoztak; — a községi felekezeti és magániskolák tanítói. A halottas háznál nagyszámú lelkész segédlete mellett tartott szertartás után, mely alkalommal a verseczi férdfalárda és a szerb templomi éneklőkar zengedezett bús énekeket — a püspöki templomba szállított a koporsó, hol a megható szertartást és beszentelést méltós. és főtiszt. Dimitrievits Nektár, gör.-kel. szerb püspök végezte fényes segédlettel. A nagy templomba a közönségnek csak egy kis része fért be, a nagyobb rész kint várakozott hogy a halottat a gör.-kel. temetőbe is kísérje. Most már ott nyugszik az elköltözött az anyaföld kebelében, sirja felett a békeség szelleme leng s a résztvevők száza és ezrei hön kívánják, hogy azt a fájó és égető sebet, melyet az élőknek itt hagyott, gyógyítsa az idők enyhítő balsama. Áldás és béke lengjenek hült porai felett!

Köszönetnyilvánítás.

Az általános részvét azon számtalan nyilatkozataival szemben, melyekkel a város összes lakossága szíve sugallatát követve sietett irányomban és gyógyuló családom irányában pótolhatlan veszteségünk feletti részvétének kifejezést adni; túlhaladná gyenge erőmet, ha megkísérném hálámat és köszönetemet minden egyes iránt írásba vagy szavakba foglalni.

E czélből tehát a nyilvánosság útját választom.

Versecz város képviselőtestülete és tisztviselőikara díszes koszorújával; a kir. honvédség tisztikara; az állami és megyei hivatalnokok; a kir. közjegyzőség; az egyes vallások és hitfelekezetek lelkészei és világi előljárói; a tisztelendő növérek; a városi reáltanodai tanárok és elemi iskolai tanítók; a vörös kereszt-egylet és a szerb jótékony egylet díszes koszorúikkal; a szerb egyházi dalegylet, a verseczi férfdalegylet és az iparosok dalárdája; a magyar nyelvtérjesztő egylet; a Társaság; a tűzoltóság; a szerb iparosok olvasóköre; egyes családok szép koszorúikkal, és mind mind azok, kik részvétüket kifejezni, és angyaljóságú nőmnek a végső tiszteletet megadni egybegyűltek, fogadják együttesen és egyenként legbensőbb háláérzetünkkel fakadó köszönetünket.

Elfelejtetlen lesz ezen szomorú nap mély fájdalom és emléke; de elfelejtetlen azon részvét is, a melylyel mindannyian a fájdalmat enyhíteni, és megjelenésök által vigaszt nyújtani sietek.

Verseczen, 1893. január hó 25-én.

Nicolics Sándor.

Napi hírek.

Athelyezés. Nagy Ödön, magy. kir. honvédrnagy, hason minőségben a verseczi 7-ik magy. kir. honvédezredhez helyeztetett át!

Rezucha Gyula, magy. kir. államvasúti tisztviselő, R e z u c h a Venczel, nyugd. főreáliskolai tanár fia, a magy. kir. honvédség 7-ik ezredénél viselt tartalékos hadnagy rangjáról leköszönt, s a honvédség kötelékéből elbocsátatott.

Adler Vilmos, előkelő borkereskedő és eczetgyáros tegnap szombaton reggel 6 órakor elhunyt. Az „öreg Adler“ — (mert van fiatal is) mint a hogy Verseczen neveztek, — egyike volt azon polgárainknak, kiket nemzetiség és vallás különbség nélkül mindenki csak tisztelettel emleget. Szerény sorsból tehetős gazdag emberré küzdötte fel magát. A szabadságharc alatt ő is fegyvert fogott, s mindig büszkén hivatkozott arra, hogy 48-as honvéd volt. Hángatott életében sok keserű csapás érte. Elvesztette nagy leányát és szép tehetségű felnőtt fiát, majd pedig pár év előtt — nejét. Különösen nagy csapás érte halálával a helybeli izraelita hitközséget, melynek mindenkor egyik első osslopa volt. Temetésé ma délután leend. Béke hamvaira:

Halálozás. Hogy mily kifürkészhetlenek, váratlanok a sors utai, a gondviselés végzése, — megdöbbentőleg tapasztalta a mult héten egy verseczi előkelő polgárcsalád. — Egy életvidor leány, a család szemefénye, még ma a fiatalok elite bálján mulat, tánczol; — vig másnap a családban rendezett estélyen, tréfálkozik, mikor hóféhér párnaira lehajtja fejét — s pár óra múlva, váratlanul meghal, megöli a gyorsan ölgyilkos kór. — Zoffmann Károly, földbirtokos polgártársunk 23 éves viruló leánya, Gizzella, f. hó 23-án reggel 2 órakor szívvelhűdésgen elhunyt. Még este halála előtt pár órával vig volt, tréfálkozott, bohóskodott! Senki sem sejtette a kimondhatatlan csapást. — Áldás és béke lengjenek hült porai felett!

Kádár Lajos, temesvári ipariskola tanára, kinek városunkban is sok barátja és ismerőse volt, s ki szép tehetségével az irodalom terén is feltűnt — segnapelőtt pénteken — elhunyt. Áldás és béke poraira!

Herczeg Ferenczről, városunk fényes tehetségű fiáról, — azon alkalomból, hogy Rákosi Viktor és Sebők Zsigmond társaságában a mult napokban Szegeden rendezett művészestélyen, mint felolvasó szerepelt — következőkép emlékezik meg a „Szegedi Napló“ mult szerdai száma: „Az ország egyik legérdekesebb fiatal írója, Herczegh Ferencz, akinek sikeréről nagy mohosággal írnak a lapok — lépett most a felolvasó asztalhoz és abban a kiváló szerencsében részesítette a szegedi közönséget, hogy neki mutatta be először a hetedik Gyurkovits leányt. Nagyon érdekes, a Gyurkovitsleányok történetének méltó befejezője a hetedik (a szerző szerint visszavonhatatlanul hetedik) a Klárka házassága. Herczeg Ferencz az elbeszélés mestere, alakjainak hűsége, melyeknek mindmegannyi tipus, megkapó megfigyeléssel rajzol, humorának egész fényével önti be a hetedik Gyurkovits leány történetét is, és pompás sorsra juttatja benne a léha Harkait, aki végig udvarolván és kiházasítván a hatot, végül a hetediket elveszi azzal, hogy — mindenkit érhet baleset. A pompás rajzot nagy derűséggel kísértte a közönség és ha babékoszoru van véletlenül a kezében, rateszi az író fejére.“

Görög-keleti polgártársaink a mult csütörtökön ünnepelték meg a „Szent Száva“ ünne-

pet, mely alkalommal a püspöki és Alexi-templomban ünnepélyes nagy misét tartottak. Sok „Szávát“ felköszöntöttek s este a szegény iskolásgyermek felruházására a „Szöllővenyigé“ -hez czimzett vendéglő nagy termében hangversenyt is rendeztek.

A verseczi tornaegyesület bálja. Nem hiába képezik tornaegyesületünk tagjai a verseczi tanult és előkelő fiatalság zömét, nem hiába képezi fiatalságunk ambícióját, hogy e mondhatni zártkörű társaság tagjai sorába beléphessen; — mert a mint a mult szombaton este megtartott bál is mutatta, az aránylag fiatal, alig három éves multtal dicsekedhető egyesület már eddigi fenállása óta is kivívta magának az első szerepet. — Fényes és nagy társaság töltötte be a táncztermet és mellékhelyiségeket. A tolettek oly értékesek és izlések voltak, mint a minőket régen nem láttunk már Verseczen. A rendezőség feladatának minden tekintetben korrektül felelt meg, a legkisebb ok sem volt a panasza, sőt a jelenvoltak valamennyije teljes elismerését is nyilvánította. A női tánczrend — két miniatüre bronz tornász érczalonon — igen csinos volt, a férfi tánczrend s általában az egylet által e bál alkalmából kiadott nyomtatványok ritka szép kivitelükkel becsületére váltak volna a fővárosi nyomdáknak is, pedig itt helyben a Kirchner-féle nyomdában készültek. A bál rendezői teljesen meglehetnek elégedve úgy az erkölcsi, mint az anyagi sikerrel is.

Nemzetiségi börtönörök. Lombayertván, kir. főügyész a szegedi és temesvári kir. ítélő táblák területére eső ügyészségekhez rendeletet bocsátott ki, a melyben szigorúan meghagyja, hogy a jelzett területbe eső törvényszéki börtönök és fogházakban nem alkalmazhatók oly börtönök, a kik az állam nyelvét korrektil nem beszélik. E rendelet kiadására, a mint értesülünk, az a körülmény szolgált indokul, hogy a kir. főügyész igetűbbi körútja alkalmával, a fehértemplomi kir. törvényszéki fogház tizenhatsz börtönre között nem talált egyet sem, a ki a magyar nyelvet bírta volna.

A temesvári ügyvédi kamara közgyűlése. A temesvári ügyvédi kamara február hó 14-én délelőtt 10 órakor tartja rendes évi közgyűlést a városház nagy termében. A gyűlés igen érdeksnek ígérkezik, mert ekkor njtik meg a tisztújítást is.

Nem lesz csinált bór. A bortermelők és kedvelők nagy öröme s borgyártók nagy szomorúságára a kereskedelmiügyi miniszter törvényjavaslatot terjesztett az országgyűlés elé „a műborok gyártásának s forgalomba hozatalának tilalmazásáról.“ Örömmel üdvözölhetik bortermelőink ezen rég várt törvényjavaslatot, mely hivatva lesz a magyar boraknak visszaadni azt a helyet, a mit az egészségre is ártalmas gyártott borok tőle elfoglaltak, s melyekkel már oly hallatlan manipulációt üztek, hogy legtisztább kezelési bnrak hítele is megingott. — Ezután tehát nem kell a pinczékbe üres hordókat szállítani, hogy azokba ott szüreteljenek s azon adomaszerű állítás csak históriá s jelentőséggel bírand, hogy X bérlő 80 hordó (üres hordó) bort szállított pinczéjébe, a „bort“ pedig a „zsebébe“ vitte hozzá.

A helybeli magy. kir. honvédlaktanya kibővítése munkalatait a mult hetfőn tartott árverésen Stark és Kitzinger, verseczi vállalkozók nyerték el 20.980 frttal. A kikiáltási ár 22.850 frt. volt.

A közegészségügy államosítása. Az országos közegészségügyi tanács már hosszab idő óta foglalkozik a közegészségügy államosításának kérdésével, melyet most a kolera ellenes sikertelen védekezés még aktuálisabbá teszi. Irányadó körökben azt a szomorú tnpasztalatot szerették, hogy a törvényhatóságok és községek, nem képesek a folyton meg-megújuló járványok ellen sikeresen küzdeni. Számos törvényhatóság trületén sem a járásorvosi, sem a körorvosi állások nincsenek betöltve, miért is a leg-sürgősebb állami feladatnak tartják, mely még a tél folyamán megoldandó. A közegészségügyi országos tanács tagjai első sorban a járásorvosi hivatalok államosítását sürgetik. Ez lenne az elsőfoku közegészségügyi hatóság. A járásorvos pedig állami tisztviselő lenne, kit a magánorvosi gyakorlattól teljesen el fognak tiltani és a járásorvos nálunk is csupan csak a közegészségügy adminisztrációval foglalkozik, miként a nagy művelt nyugaton már most is. Amde a járásorvosnak elvesztett magánorvosi gyakorlataért megfelelő anyagi kárpótlás adandó, feladatukhoz képest tisztességes fizetés nyújtandó. Csupan e fináncziális kérdésen akadt fel a közegészségügy államosításának kérdése, melyet azonban még aldozatok árán is meg fognak valósitani. E tekintetben éppen kapóra jött egy rőpirat, mly a születési és halálozási anya-

könyvek azonnal való államosítását sürgetik, még pedig úgy, hogy e két anyakönyv vezetése a járási, illetőleg városi orvosi hivatalokra lenne bízandó. E terv megvalósítását hatalmas lépésnek tekintik a közegészségügy államosítására, éppen fináncziális szempontból. Ugyanis a járásorvos az egész járás területére, melyben 40—60 község létezik, a születések és halálazások tekintetében állami anyakönyvvezetőnek nevezetvén ki. oly tekintélyes jövedelmi forrásra tesz szert, hogy az államnak már csak csekély pótlással kell hozzájárulni, hogy az államosított járásorvosi hivatal kellőképen fizetessék. A közegészségügyi tanács néhány tagja most az erre vonatkozó tervezet kidolgozásával foglalkozik és ez irányban az orvosi szaklapokban felhívást tesznek közzé a járásorvosokhoz intézve, véleményadásra híván fel azokat. Különben Angliában az állami anyakönyvek születési és halálzási rovatait már eddig is közhivatali orvosok által beszolgáltatott adatok nyomán töltik ki.

Öngyilkos pénzügyőr. Mijatovics Miklós, oraviczái pénzügyőr az ottani köolajgyárban szolgálati fegyverével agyon lölte magát. Társai azt állítják, hogy 36 forintnyi adóssága kergette halálba.

Az álarcozsbálokat látogatni kívánó közönséget figyelmeztetjük, hogy Duba Lajos színigazgatónál igen szép jelmezek kaphatók. Lakása fehértemplomi-út 775. szám.

Bizonyítványát Velits Lyubomir III. reál- oszt. tanuló elvesztette. A ki megtalálja, sziveskedjék kiadóhivatalunknak átsegíteni.

Országos vásárunk, melynek ma van az utolsó napja, a közlekedés nehéz volta miatt nem volt oly látogatott, mint más esztendőben. Szarvasmarhát nagyon keveset hajtottak fel. Más tekintetben is kevés volt a kínálat.

A közgépközlekedés és kazánfűtőket vizsgáló bizottság Temesvárott a legközelebbi vizsgálatot szombaton február 11-én fogja megtartani a m. kir. államvasutak műhelyfőnökségének irodájában. E vizsgálatokra szóval vagy írásban lehet jelentkezni a temesmegyei kir. államépítészeti hivatalnál Temesvárott (dikasterialis épü-

let, III. emelet). A jelentkezőknek a nmlt. kereskedelemügyi m. kir. miniszteriumnak 1888. évi 9521. számú magas rendelete értelmében a magyar nyelvben annyi jártasságot kell kimutatniok, hogy képesek a kazánügyi rendeleteket elolvasni és teljesen megérteni. A vizsgálatnál a következő okmányokat kell felmutatni: 1. hatóságilag hitelesített szolgálati bizonyítványokat, melyekből kitűnik, hogy a jelentkező fűtött gőzgépnél, illetőleg gőzkazánál legalább 6 hónapig működött, mint segéd azon szakmában, melyből vizsgálatot tenni kíván; 2. a községi előjáráságtól kiállított erkölcsi bizonyítványt; 3. gépközlekedőknek ezenkívül még tanulólevelet vagy munkakönyvet.

Irodalom.

A közönség és írók között a folytonos összeköttetést fentartani a szépirodalmi lapok vannak hivatva, de a hajtáskodásnak teljesen ki kell zárva lennie, hogy e hivatást megoldhassa valamely lap. A „Képes Családi Lapok” e részben is mindig szem előtt tartja azt, hogy a közönség folyton érintkezhesék szellemileg az írókkal, s a magyar költő királytól Jókai-tól kezdve, minden író megismeret olvasóival, ez évben alig pár lapja jelent meg, s már is Jókai, Benitzky-Bajza, Lenke, Könyves Tóth Kálmán, neveikkel találkozott az olvasó. A most megjelent ötödik számban ismét több jónévi író munkáit olvassuk; — Beniczky-n és Könyves Tóth Kálmánon kívül Kiss Arnold, Bobenescu A., Molnár Ferenc, Dura Máté, Harmath Luiza gazdagítják műveikkel a díszes füzetet, melynek czímlapján dr. Mezei Mór, a fővárosi V. ker. újonnan megválasztott képviselő arcképe van. A „Hölgyek Lapja” most is kiváló, az illusztrációk művésziek. A legmelegebben ajánljuk e valóban egyedül álló szépirodalmi lapot. Ára egy évre 6 ft., félévre 3 ft., negyedévre 1 ft. 50 kr. Kiadóhivatal Budapest, Nagy koroná- utca 20. szám. Mutatványszámokat ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal.

Szerkesztői levelezés.

— a — Sok tekintetben aláírunk, egyetértünk, de most közölnünk — lehetetlen. A mi álláspontunk és hitünk az, hogy „Negatív” rendszabályokkal boldogulunk nem lehet. Vagy akarjuk, vagy nem. A személyt, egyéniséget azonban enlegetni, belevonni nem szabad, csak akkor, ha elkerülhetlenül szükséges, vagy hogy ha a nagyon is rászolgál, hogy elverjük rajta a port. Különben is mi teljes határozottsággal állíthatjuk, hogy azon bizonyos (aláhúzott) pontoknál nem úgy áll a dolog. Az elvet kell legeső sorban tekinteni. Igaz köszönet becses érdeklődésért!

Versecz és vidéke magyar nyelvterjesztő egyesülete.

69. szám — 1892.

Meghívó.

Versecz és vidéke magyar nyelvterjesztő egyesülete
rendes évi

VIII. közgyűlését

f. évi február hó 5-én vasárnap d. e. 11 órakor fogja megtartani a városháza nagy tanácstermében, melyre az egylet t. cz. tagjai ezennel tisztelettel meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. A választmány jelentése.
3. Pénztári jelentés.
4. Számvizsgálók jelentése.
5. Könyvtárnoki jelentés.
6. Indítványok.

Megjegyeztetik, hogy az „alapszabályok” 14. §-a értelmében: „Egyes tagoknak az alapszabályok megváltoztatására vonatkozó indítványai 10 nappal a közgyűlés megtartása előtt az egyesületi elnöknél írásban beérkeztesendők.”

Kelt Verseczen, 1893. január 19-én.

Hazafiú tisztelettel

Dr. Seemayer Károly,
egyl. elnök.

Perjessy Lajos
egyl. tkár. u

meghülés által keletkezett betegségek legnagyobb része, nagyon könnyen volna megelőzhető alkalmas háziszerek azonnali alkalmazása által. A Horgony-Pain-Expeller ily esetekben a

legjobb bedörzsölés.

Hasonló jó eredménnyel használható eszű, köszvény és tagszagadás, valamint fejfájás, hátfájdalmak, eszű-fájdalmak stb. ellen és majdnem minden háztartásban készleten van. Ezen szer 40 kros, 70 kros és 1 ft. 20 kros üvegekben majdnem minden gyógyszerárban kapható. Minthogy értéktelen utánzatok is léteznek, kifejezetten:

a Richter-féle Horgony-Pain-Expeller
kérendő.

Kirchner J. E. özvegyének

Verseczen saját házában

38 év óta fennálló s gyorsajtóval s más legújabb rendszerű kisebb sajtóval felszerelt

könyvnyomdája

ajánlja magát mindennemű nyomtatványok úgy mint:

ujságok, különféle művek, röpiratok,

árjegyzékek, számlák, étlapok, látogatójegyek,

eljegyzési kártyák, czímlapok, báli meghívók,

gyászjelentések, valamint czimkéek, árújegyek,

arany, bronz vagy különféle színű készítésére.

Elvállal továbbá körözvények, gyászjelentések, tabellák készítését minden hazai nyelven, s a legjutányosabb árak mellett.

A felvételi iroda, mely az Andrassy-sétátár és az iskola-úteza sarkán lévő Kádits-féle házban van elhelyezve, elvállal mindennemű megrendelést az összes bel- és külföldi hirdlapokra, regényekre, divatlapokra és minden e szakba vágó dolgokra.

Ugyanott kaphatók minden fajta irodai szerek a legnagyobb választékban s a legjutányosabb árakon.

A XXXVI. évfolyammal bíró első verseczi német lap, a „Werschetzer Gebirgsbote” és „Délvidék” szerkesztősége és kiadóhivala számára a hirdetések, felszólamlások és levelek a felvételi irodában is elfogadtatnak.

Mindennemű nyomtatványok a jegyzői irodák részére.